

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 4 van 23 juni 1997 met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het individueel boekje voor de aan ioniserende straling blootgestelde externe werknemer.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

De Hoge Raad heeft op 18 maart 1994 advies nr. 467 uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 1963 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking en van de werknemers tegen het gevaar van de ioniserende stralingen. (doc. SHE-P488-1778).

Dat ontwerp van koninklijk besluit beoogt het omzetten in intern recht van een deel van de richtlijn 90/641/EURATOM van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 4 december 1990 inzake de praktische bescherming van externe werkers die gevaar lopen aan ioniserende straling te worden blootgesteld tijdens hun werk in een gecontroleerde zone (het deel betreffende de inachtneming van de algemene beginselen en de dosisbeperkingen, de informatie en opleiding inzake stralingsbescherming alsook de definities gebruikt in de richtlijn).

Die richtlijn diende uiterlijk op 31 december 1993 te zijn omgezet in intern recht.

Bij brief van 21 december 1994 heeft de Minister aan de voorzitter van de Hoge Raad gevraagd om een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's te wijten aan ioniserende stralingen en een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het individueel boekje van de werknemer beroepshalve blootgesteld aan ioniserende stralingen voor advies aan de Hoge Raad voor te leggen.

Het individueel boekje is het gevolg van een bepaling voorzien in de richtlijn 90/641/EURATOM met betrekking tot de externe werknemers.

Het is nuttig gebleken een afzonderlijk besluit voor dat boekje te voorzien gelet op de specifieke problemen dat het stelt. Dat besluit zal echter in de voorschriften van de Codex over het welzijn op het werk worden opgenomen.

In het advies nr. 494 dat de Hoge Raad hieromtrent op 19 april 1996 heeft uitgebracht (doc.SHE-P507-1849) heeft de Hoge Raad gevraagd dat aan het ontwerp van besluit met betrekking tot het individueel boekje een nieuwe uitwerking zou worden gegeven onder de vorm van een geïnformatiseerd systeem.

Op de vergadering van 17 september 1996 heeft het Uitvoerend Bureau een werkgroep van de Hoge Raad belast met het onderzoek van de problematiek van het individueel boekje onder de vorm van een geïnformatiseerd systeem op basis van een ontwerp van koninklijk besluit voor te bereiden door de Administratie.

De werkgroep heeft de werkzaamheden op 25 november 1996 aangevat en heeft ze na twee vergaderingen beëindigd op 17 januari 1997.

Het eindverslag van de werkgroep werd op 2 april 1997 aan het Uitvoerend Bureau voorgelegd. (doc. SHE-P507II (D4)-BE13)

Het Uitvoerend Bureau besliste om het eindverslag van de werkgroep met het dossier aan de Hoge Raad voor te leggen (doc. PBW-P507II(D4)-6).

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP DE VERGADERING VAN 23 JUNI 1997

Tussenkomst van de vertegenwoordiger van de Administratie van de arbeidshygiëne en – geneeskunde

Het model van individueel boekje werd uitgewerkt naar het voorbeeld dat in Nederland van toepassing is.

Dat systeem is gegroeid uit de samenwerking tussen de radiologische diensten van de kerncentrales en werd naderhand uitgebreid tot de erkende radiologiediensten.

De gecumuleerde dosis van de aan ioniserende stralingen blootgestelde werknemers wordt op maandbasis toegezonden (on line voor de kerncentrales, off line met diskette voor de erkende radiologiediensten) aan het NDRIS (Nationaal Dosisregistratie- en –Informatisatiesysteem) dat de gegevens beheert op last van de overheid.

Voor de werknemers die in het buitenland in gecontroleerde zones werken en waar geen on line of off line systeem is worden de gegevens schriftelijk genoteerd en vervolgens ingevoerd in het geïnformatiseerd systeem.

In Nederland zijn drie personen tewerkgesteld voor het beheer van het systeem.

Een financiële bijdrage wordt gevraagd van de exploitanten voor alle werknemers (met inbegrip van de externe werknemers) die blootgesteld zijn aan ioniserende stralingen (32.000 werknemers à rato van 15 gulden per werknemer per jaar).

Het Nederlands systeem zou in België kunnen worden toegepast mits prioriteit wordt gegeven aan de dosimetrie via elektronische dosimeters.

Het systeem zou enkel gebruikt worden voor de externe werknemers.

Het exact aantal externe werknemers is niet gekend.

Hun aantal wordt geschat op maximum \pm 3.000 à 4.000.

Een probleem is het budget.

De Administratie beschikt thans niet over de nodige middelen voor het beheer van het systeem.

In een Europese technische aanbeveling wordt bepaald dat het dosisregistratiesysteem het best wordt opgezet en beheerd door de instantie die in de Lidstaten belast is met het erkennen van de dosimeters.

In aansluiting op de wet betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle zou die taak in België aan die instantie kunnen worden toevertrouwd.

Tussenkomen door een plaatsvervangend deskundige

In het ontwerp van koninklijk besluit is geen melding gemaakt van de bescherming van de medische gegevens.

De stralingsdosis die een werknemer oploopt is evenwel een persoonsgebonden materie.

Niettegenstaande het boekje eigendom is van de Administratie komen de respectieve werkgevers tussen in de procedure.

Er dient dan ook aandacht te worden geschonken aan de bewaking van de medische gegevens.

Naast de doelstelling van bescherming van de individuele werknemers is het eveneens van belang dat de gegevens collectief worden verwerkt en gebruikt om tot een betere preventie te komen.

Hierbij zou uitdrukkelijk moeten vermeld worden wie verantwoordelijk is voor het collectief verwerken en ter beschikking stellen van de gegevens.

Tussenkomen ter zake door de vertegenwoordiger van de Administratie van de arbeidshygiëne en -geneeskunde

De vraag kan worden gesteld of de stralingsdosis een medisch gegeven is.

In ieder geval laat elke opgelopen dosis toe iets te zeggen over de potentiële mogelijkheid voor de werknemer om verder tewerkgesteld te worden.

De individuele dosisgegevens dienen met dezelfde omzichtigheid te worden behandeld als de andere medische gegevens.

Wat de collectieve verwerking van de gegevens betreft: in Nederland worden de gegevens verwerkt op basis van geslacht, leeftijd, sector om het beleid inzake radioprotectie te ondersteunen.

Advies van de vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties

De vertegenwoordigers van het ACV gaan akkoord met het eindverslag van de werkgroep.

Zij wensen dat het voorgestelde systeem zou toegepast en getest worden tijdens een proefperiode.

De nodige middelen voor het opstarten van het systeem dienen te worden voorzien.

De vertegenwoordigers van het ABVV gaan akkoord met het principe van het individueel boekje.

Zij wijzen evenwel op de logheid van het systeem en het gebrek aan duidelijkheid.

Zij wensen dat direct een betrouwbaar geïnformatiseerd systeem dat elektronisch beheerd wordt zou worden ingevoerd.

Advies van de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

1. De besprekingen binnen de werkgroep van de Hoge Raad leiden tot volgende vaststellingen:

- de werknemers blootgesteld aan ioniserende stralingen worden reeds gevolgd en de dosissen van de blootstelling worden reeds genoteerd via de arbeidsgeneeskundige diensten en de diensten voor fysieke controle.
De Administratie van de arbeidshygiëne en –geneeskunde beschikt reeds over deze gegevens.
- er stelt zich geen specifiek veiligheidsprobleem ten opzichte van externe werknemers blootgesteld aan ioniserende stralingen in België. De registratie van de dosissen in hoge risicozones zoals kerncentrales, wordt zeer goed opgevolgd. Over de totale groep werknemers die blootgesteld zijn aan ioniserende stralingen werden in het verleden geen belangrijke blootstellingen vastgesteld, die aanleiding zouden geven tot meer controle of bijkomende maatregelen.
- De bedoeling van de Europese richtlijn, waarvan dit ontwerp van koninklijk besluit een omzetting zou moeten zijn, is te komen tot één uniform Europees document, dat moet bijgehouden worden door externe werkers. Het voorstel van de Administratie beantwoordt niet aan dit criterium omdat men er totnogtoe niet in geslaagd is één uniform Europees document voor te stellen. In die zin mist het voorstel volledig het gestelde doel.
- Het voorgestelde document is niet praktisch uitgetest en uit een eerste voorlopige test bij werkgevers blijkt dat heel wat gegevens voor interpretatie vatbaar zijn en niet zonder meer op het gestelde tijdstip en voor de verschillende werkzaamheden kunnen genoteerd worden.
- Tijdens de vergaderingen van de werkgroep werd heel wat tijd besteed aan de discussie welke werknemers juist onderworpen waren en welke niet. Totnogtoe heeft men geen juist beeld welke werknemers onderworpen zijn en over hoeveel personen het gaat.

2. Op basis van deze vaststellingen nemen de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties het volgende standpunt in:

- het opleggen van een individueel boekje aan externe werknemers vormt geen prioriteit vanuit het oogpunt van de veiligheid en de gezondheid en de bescherming van de werknemers. Het systeem voorgesteld door de Administratie moet nog beoordeeld worden vanuit zijn kostenaspect. De administratieve last die daaruit voortvloeit – zowel ten

laste van de overheid als ten laste van de ondernemingen – is zwaar en geeft geen meerwaarde voor de veiligheid en de gezondheid.

- vermits de eigenlijke doelstelling van de richtlijn: het bekomen van één Europees document, niet bereikt wordt omdat op het Europees niveau geen overeenstemming kan bereikt worden, is het doorvoeren van dit voorstel zeker niet dringend en kan er in principe gewacht worden tot er meer duidelijkheid is op Europees niveau.
- Alvorens het voorgestelde document in de praktijk kan doorgevoerd worden, dient het intensief uitgetest te worden in de praktijk, dit zowel in de energiesector, als in de sector waar apparaten met ioniserende stralen gebruikt worden.
- De administratieve last voor de werkgevers moet onderzocht worden door de cel daartoe opgericht bij de diensten van de eerste minister.
- Het systeem moet getoetst worden aan de bepalingen van de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens.

III. BESLISSING

Het ontwerp van koninklijk besluit met het dossier en het advies van de Hoge Raad aan Mevrouw de Minister toezenden.